

Konstytucja ... Benedykta XIV...

1779
Wolowu lane
CONSTITUTIO

SANCTISSIMI in CHRISTO PATRIS

BENEDICTI

DIVINA PROVIDENTIA

PAPÆ XIV.

Nonnullas Societates, seu conventicula

De Liberi Muratori seu Francs Macçons, vel aliter
NUNCUATA,

ITERUM DAMNANS & PROHIBENS.

KONSTYTUCYA

OTCA SWIĘTEGO

BENEDYKTA

Z BOSKIEY OPATRZYNOSCI

PAPIEZA XIV.

Niektóre Towarzystwa abo schadzki

De Liberi Muratori abo des Francs Macçons
ZNOWU POTĘPIAJĄCA I ZAKAZUJĄCA.

Drukiem Kamery Apostolskiej.

*Constitutio BENEDICTI XIV. nonnullas Societates seu
Conventicula de liberi Muratori, seu des Francs Macons
damnans & prohibens ex latino in Polonicum q̄dioma fide-
liter translata, Imprimatur. Datum Vilnæ A. D. 1779.
die 25. Mensis Junii. FRANCISCUS SZOWSKI
Canonicus Cathedr: Judex Surrogatus Consist: Gnrlis
Vilnen: mpr.*

BENE-

BENEDICTUS

Episcopus.

Servus Servorum DEI.

Ad perpetuam rei memoriam

Providas Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Leges, atque Sanctiones, non solum eas, quarum vigorem, vel temporum lapsu, vel hominum neglectu labefactari, aut extingui posse veremur, sed eas etiam, quæ recentem vim, plenumque obtinent robur, iustis gravibusque id exigentibus causis, novo auctoritatis nostræ munimine roborandas, confirmandasque censemus.

§. I. Sane felicitis recordationis Prædecessor noster Clemens Papa XII. per suas Apostolicas Litteras Anno Incarnationis Domini MDCCLXXXVIII. iv. Kalend: Maij Pontificatus sui Anno VIII. datas, & universis Christianis fidelibus inscriptas, quarum initium est: *In eminenti*; nonnullas Societates, Cætus, Conventus, Collectiones, Conventicula, seu aggregationes, vulgo *de liberi muratori*, seu *des Francs-Masons*, vel aliter nuncupatas, in quibusdam Regionibus tunc latè diffusas, atque in dies invalescentes, perpetuo damnavit, atque prohibuit; præcipiens omnibus & singulis

BENEDYKT

BISKUP

Sluga Slug Bożych.

Na wieczną pamiątkę.

Opatrzne Biskupow Rzymskich Przodków naszych prawa i ustawy, nie tylko owe, których mocy, i władzy, abo przez czasu przeciąg, abo przez niedbałość ludzką, nadwątlenia lub zniszczenia obawiamy się ale też i te, które się przy świeżey ięszcze sile i zupełney mocy utrzymują, aby nowym powagi naszey warunkiem wzmocnione i potwierdzone były, z powodu sprawiedliwych i ważnych przyczyn, sędziemy rzeczą być wielce potrzebną.

Zaprawdę S. P. Przodek nasz Klemens Papież XII. przez list swój Apostolski Roku od Wcielenia Pańskiego 1738. dwudziestego osmego Kwietnia, Roku Papieżstwa swego osmego dany i do wszystkich Prawowiernych zapisany, który się poczyna: Na wyfokiey; niektóre Towarzystwa, Zbory, ziazdy, skupienia sie, schadzki, abo zgromadzenia, jako one pospolicie zowią: *de liberi muratori* Lub *Francs Maçons*, bądź też inaczej nazwane, które się po niektórych krajach pod ten czas szeroce zageściły, i coraz barziej wzmagaly, raz na zawsze potępił, i onych zakazał; przykazując wszem w obec i z osobna

A ji

każde-

Christi fidelibus, sub pœna Excommunicationis ipso facto absquē ulla declaratione incurrenda, a qua nemo per alium, quàm per Romanum Pontificem pro tempore existentem, exceptò mortis Articulò, absolvi possët, ne quis aude-ret vel præsumeret huiusmodi Societates inire, vel propagare, aut confovere, receptare, occultare, iisquē adscribi, aggregari, aut interesse, & aliàs prout in eisdem Litteris latius, & uberius continetur, quarum tenor talis est; videlicet:

C L E M E N S
Episcopus.

Servus Servorum DEI.

*Universis Christifidelibus salutem, &
Apostolicam Benedictionem.*

§. 2. *In eminenti Apostolatus Specula, meritis licèt imparibus, Divina disponente Clementia, constituti, juxtà creditum nobis Pastoralis providentiæ debitum, jugi (quantum ex alto conceditur) solitudinis studio iis intendimus, per quæ erroribus, vitiiisque aditu intercluso, Orthodoxæ Religionis potissimum servetur integritas, atquē ab universo Catholico orbe difficillimis hisce temporibus*

każdemu, z Prawowiernych, pod karą klatwy, w którą rzeczą samą, bez żadnego ogłoszenia abo obwieszczenia, podpadać mają, od której klatwy żaden, przez nikogo inszego, chyba przez Biskupa Rzymskiego, który na ów czas będzie, wyjąwszy ostatni kres życia, być rozgrzeszony niemoże; przykazując, mówię, ażeby się nikt nie śmiał, ani się poważał w takowe Towarzystwa dawać abo one rozkrzewiać, lub ochraniać do domu przyjmować, tajemnie przechowywać, do nich się wpisywać, przyłączać, abo na ich schadz-kach bywać, i tam daley, iako się w tym liście szerzey i dokładney zawiera, którego treść i wyraz iest taki; co do słowa:

K L E M E N S
B I S K U P.

Sluga Slug Bożych.

Wszystkim wiernym Chrysto-wym zdrowia i Apostolskie-go Błogosławieństwa.

Na wysokiej Pasterkiego Urzędu strażnicy, nad zaślugi nasze, za zrządzeniem Łaskawego BOGA, postawieni, wedle powierzonego nam Pasterskiej straży, obowiązku, z nie ustanną (ile nam Bóg z daru swego dozwała) pieczołowitością, doglądamy tego, przez coby błędom i grzechom wstęp był zagrodzony, a Prawo-wierney Religii całość zupełnie zach-

perturbationum pericula propellantur.

Sanè ipso rumore publico nunciante, nobis innotuit longè latèquè progredi, atquè in dies invalescere nonnullas Societates, cætus, conventus, collectiones, aggregationes, seu Conventicula, vulgò. De liberi Muratori, seu Francs Maçons, aut alià quavis nomenclaturà pro idiomatum varietate nuncupata, in quibus cujuscunquè Religionis, & Sectæ Homines, affectatà quadam contenti honestatis naturalis specie, arcto aequè, ac impervio fadere, secundum Leges, & Statuta sibi condita, invicem consociantur; quæq; simu, clam operantur tum districto jurejurando ad Sacra Biblia interposito, tum gravium pœnarum exaggeratione, inviolabili silentio obtegere adstringuntur.

Verum, cum ea sit sceleris natura, ut se ipsum prodat, & clamorem edat sui indicem; hinc Societates, seu Conventicula prædicta vehementem adeò fidelium mentibus suspicionem ingesserunt, ut isdem aggregationibus nomen dare, apud prudentes & probos idem omninò sit, ac pravitatis & perversionis notam incurrere; nisi enim malè agerent, tanto nequaquam odio lucem haberent. Qui quidem rumor eò usquè

zachowana, i od całego świata Katolickiego, w tych przykrych czasach wszelkie niepokoju i zamieszek niebezpieczeństwa odegnane zostały.

Zaprawdę z samego powszechnego odgłosu, doszło nas, iż się szeroce rozchodzą, i codziennie wzmagaiają niektóre towarzystwa, zbory, ziaady, skupienia się, zgromadzenia abo schadzki, jak je polpolicie zowią: *de' Liberi Muratori*, lub *Francs Maçons*, bądź infzym jakim, wedle rozmaności ięzyków, przewiskiem nazwane, na których z kaźdey Religii lub sekty ludzie, pod wystawnym poczciości naturalney pozorem, ściśłym równie jako i tajemnym przymierzem, wedle praw i ustaw od siebie ułożonych w Towarzystwo wzajemne wchodzą; i co wespół skrycie czynią, to częścią pod ściśłym wykonaniem przysięgi na Pismo Święte, częścią pod warunkiem i rozszerzeniem surowych kar, nigdy nie naruszonym milczeniem pokrywać obowiązują się.

Ale iż to jest niecnoty przyrodzenie, że się sama na jaw wyda je, i wrzaskiem o sobie znać daje; przetoż przerzeczone Towarzystwa abo schadzki, tak wielkie iuż w umysłach wiernych podeyrzenie sprawiły, iż się do tych kup i gromad wpisywać, u mądrych i pobożnych toż samo jest zgola, co złości i przewrotności plamę na się zaciągać; gdyby bowiem nic złego nie czynili, nie tak

A jii

by

percrebuit, ut in plurimis Regionibus memorata Societates per Saculi potestates, tamquam Regnorum securitati adversantes, proscriptæ ac providè eliminatæ jam pridem extiterint.

Nos itaque animo volentes gravissima damna, quæ ut plurimum ex hujusmodi societatibus, seu Conventiculis, nedum temporalis Reipublicæ tranquillitati, verum etiam Spirituali animarum saluti inferuntur, atque idcirco tum civilibus, tum Canonicis minimè cohærere Sanctionibus, cum Divino eloquio doceamur; diu, noctuque more servi fidelis, & prudentis Dominicæ Familicæ præpositi, vigilandum esse, ne hujusmodi hominum genus, veluti fures, domum perfodiant, atque instar vulpium Vineam demoliri nitantur, ne videlicet simplicium corda pervertant, atque innoxios sagittent in occultis; ad latissimam, quæ iniquitatibus impunè patrandis inde aperi possit, viam obstruendam, aliisque de justis, ac rationabilibus Causis Nobis notis, easdem Societates, cætus, conventus, Collectiones, Aggregationes, seu conventicula: De Liberi muratori seu Francs Maçons, aut aliquocunque nomine appellata, de nonnullorum venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Consilio, ac etiã motu proprio, & ex certa scientia, ac mature deliberatione nostris, deque Apostolica potestatis plenitudine, dam-

by światła nienawidzieli. Ten zaś odgłos, tak się daleko dał słyszeć, iż po wielu krajach przerweczone Towarzystwa, przez świeckie nawet Urzędy, jako Królestw bezpieczeństwu przeciwnie, wywołane i przezornie wygnane dawno zostały,

My zatem u siebie uważając wielkie szkody, które pospolicie takowe Towarzystwa i schadzki, nie tylko doczesnemu Państwu i Rzeczypospolitych uspokojeniu, ale też wiecznemu dusz ludzkich zbawieniu przynoszą, i dla tego ani się z cywilnemi ani z Kościelnemi prawami zgodzić nie mogą; zwłaszcza kiedy nas Piśmo Boże uczy, abyśmy na wzór wiernego i mądrego sługi, nad Pańską Czeladką przełożonego we dnie i w noccy czuli, aby tego gatunku ludzie, jako złodzieje, domu nieprzekopali, i nakłztał liszek, winnicy obalić niekafili się, to jest: aby prostych serc nieprzewrócili, i w niewinnych strzałami skrycie nie ugodzili: dla zagrozenia przestronney, któraby się z tą otworzyć mogła do wykonania wolnego wszelkich niecnót, drogi, tudzież dla innych sprawiedliwych i siusznych przyczyn nam wiadomych, też same Towarzystwa, zbory, ziazdy, skupienia się, zgromadzenia abo schadzki, de Liberi Muratori abo Francs Maçons, lub innym jakimkolwiek nazwiskiem mianowane, z rady niektórych Przewieleb: Braci naszych S. K. R. Kardynałów, ja-

ko

*nanda, & prohibenda, esse statui-
mus, & decrevimus, prout præ-
senti nostræ perpetuò valitura Consti-
tutione damnamus & prohibemus.*

*Quocirca omnibus & singulis
Christifidelibus, cujuscunque statûs,
gradûs, conditionis, Ordinis, Di-
gnitatis, & præminentia, sive La-
icis, sive Clericis, tam Sacularibus,
quam Regularibus, etiam specifica,
& individua mentione, & expressio-
ne dignis, districtè, & in virtute San-
cta obedientia præcipimus, ne quis
sub quovis prætextu, aut quæsito co-
lore audeat, vel præsumat prædictas
Societates: De Liberi Muratori,
seu Francs Maçons, aut alias nun-
cupatas, inire, vel propagare, con-
fovere, ac in suis adibus, seu domi-
bus, vel alibi receptare, atquè oc-
cultare, usquè adscribi, aggregari,
aut interesse, vel potestatem, seu
commoditatem facere, ut alicubi
convocentur, iisdem aliquid ministra-
re, sive aliàs Consilium, auxilium vel
favorem palam, aut in occulto, dire-
ctè, vel indirectè, per se, vel per alios
quoquo modo præstare; nec non a-
lios hortari, inducere, provocare,
aut suadere, ut hujusmodi Societati-
bus adforibantur, annumerentur, seu
inter sint, vel ipsas quomodolibet juvent,
ac foveant; sed omnino ab iisdem Soci-
etatibus, cætibus, conventibus, collecti-*

ko też z powodu własnego i pe-
wney wiadomości, długo i do-
brze to u siebie uważywży, tak-
że z zupełności Apostolskiey wła-
dzy, potępić i zakazać umyśli-
śmy i postanowiliśmy, jakoż też
ninieyszą ustawą abo Konstytu-
cyą naszą, która po wszystkie wie-
ki wagę mieć ma, potępiamy i
zakazujemy.

Przetoż wszem w obec i z oso-
bna każdemu z Prawowiernych
jakiegokolwiek stanu stopnia, kon-
dycyi, Urzędu, Godności, i Do-
stojeństwa, bądź Laikom, bądź
Klerykom, tak świeckim jako i
Zakonnym, by też osobnego i
szczegulnego wymienienia i wy-
rażenia godnym, jak nayściśley,
mocą S. posłuszeństwa przykazu-
jemy, ażeby nikt pod żadnym
pretextem i szukany umyślnie
pozorem nieśmiał, ani się poważał
w przerzeczone towarzystwa de
Liberi Muratori abo Francs Maçons
abo inaczey nazwane wchodzić, a-
bo one rozkrzewiać, ochraniać ich
do Domu swego abo gdziekolwiek
indziey przyimować, i potajemnie
przechowywać, do nich się przypy-
fywać, przyłączać, abo na schadz-
kach ich bywać, abo im dawać
moc lub sposobność, aby się kedykol-
wiek mogli zgromadzać, i zbierać, im
posługi jakie czynić, abo jakim sposo-
bem dawać radę, pomoc, abo
przychylność swą jawnie lub pota-
jemnie, prosto lub postronnie, przez
się lub przez drugich jakokolwiek
oświadczać. Tudzież drugich do

tego

bus, Aggregationibus, seu conventiculis prorsus abstinere se debeant, sub pena Excommunicationis per omnes, ut supra, contrascentes ipso facto absque ulla declaratione incurrenda, a qua nemo, per quemquam, nisi per nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in articulo mortis constitutus, absolutio- nis beneficium valeat obtinere.

Volumus insuper, & mandamus ut tam Episcopi, & Praelati Superiores, aliquè Locorum Ordinarii, quàm haereticae pravitatis ubique locorum deputati Inquisitores, adversus Transgressores, cujuscumq; sint status, gradus, conditionis, ordinis, dignitatis, vel praeminentiae, procedant, & inquirant, eosque tamquam de haeresi vehementer suspectos condignis poenis puniant, atque coercant; iis enim, & eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi, & inquirendi, ac condignis poenis coercendi, & puniendi invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii secularis auxilio, liberam facultatem tribuimus & impertimur.

tęgo pobudzać, namawiać, pociągac, abo doradzać, ażeby się w te Towarzystwa wpisywali, w ich się poczcie znaydowali, abo u nich bywali, abo jakążkolwiek onym pomoc dawali, abo one ochrania- li; ale zgoła takowych Towarzystw, zborow, ziazdow, skupie- nia się zgromadzenia abo schadzek zupełnie zaniechać powinni, pod karą kłatwy rozciągaiącey się na wszystkich, jako wyżey wyrażo- no, opak czyniących, w którą rzeczą samą, bez żadnego ogło- szenia, popadać mają; od której to kłatwy, żaden przez kogo in- szęgo, jedno przez nas, abo Bi- skupa Rzymskiego, który na ów czas będzie, chybaby w ostatnim zgonie śmierci zostawał, łaski rozgrzeszenia otrzymać niemoże.

Chcemy nadto i nakazujemy, ażeby tak Biskupi i Prałaci wyżsi, inni po swych Dyecezyach Pasterze, jako też kacerkiew przewró- tności, gdziekolwiek wyznacze- ni Inkwizytorowie przeciw prze- stępcom jakiegożkolwiek stanu, stopnia, kondycyi, Urzędu, Godno- ści, Dostojeństwa proceder i in- kwizycyą czynili, i onych jako o- kacerstwo mocno podeyrzanych, przyzwoitemi karami ukarali i po- hamowali. Im bowiem i każdemu z nich przeciw tymże przestępcom na czynienie procederu, i inkwi- zycyi, na pohamowanie i ukaranie, przyzwoitemi karami, wezwa- wszy nawet do tego, jeśliby po- potrzeba było, pomocy ramienia

świe-

Volumus autem, quod earundem presentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarij publici subscriptis, & sigillo Personæ in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem fides prorsus adhibeatur, quæ ipsis Originalibus Literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensa.

Nulli ergo hominum liceat, hanc paginam Nostræ declarationis, damnationis, Mandati, prohibitionis, & interdictionis, infringere, vel ei casu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis DEI ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, septingentesimo, trigesimo octavo, quarto Kalendas Maii, Pontificatus nostri Anno octavo.

§. 3. Cum autem, sicut accepimus, aliqui fuerint, qui asserere, ac vulgò jactare non dubitaverint, dictam excommunicationis pœnam a Prædecessore nostro, ut præfertur, impositam, non amplius afficere, propterea quod ipsa præinserta Constitutio a nobis confirmata non fuerit; quasi verò pro Apostolicarum constitutionum a Prædecessore editarum subsistentia, Pontificis Successoris expressa confirmatio requiratur;

świeckiego zupełną moc dajemy.

Chcemy zaś, aby wyiętym z niniejszego listu kopiom i do druku podanym, a ręką jakiego Pisarza publicznego podpisany, i pieczęcią osoby na godności Kościelney postawioney obwarowanym, taż zupełnie wiara dana była, jakaby się dać powinna samemu Oryginałowi, gdyby był wydany i ukazany.

Zadną tedy miarą, nikomu z ludzi tego naszego listu ogłoszenia, potępienia, rozkazu, zakazu, zabronienia, w niczym niegodzi się naruszyć, abo zuchwałą śmiałością onemu przeczyć. Jeśliby zaś kto o to się kusić ważył, gniewu i nienawiści Wszchemogącego Boga i Błogosławionych Piotra i Pawła Apostołów Jego, niech wie, że nie ujdzie.

Dano w Rzymie u Świętey Maryi więkŝzey, Roku wcielenia Pańskiego Tyśiącznego siedmsetnego trzydziestego osinego, piętnastego Kwietnia, Papiestwa Naszego Roku osinego.

A iż jakośmy się dowiedzieli, nalezli się niektórzy, co tak twierdzić i między pospółstwem rozsiewać śmieli, że przerzeczona kara kłytwy, jako się tu kładzie od Przodka naszego włożona, nikogo wiecey nieobowiązuje, przeto że taż sama Konstytucya, którąśmy wyżej położyli, od nas potwierdzona nie była; właśnie jakby też to koniecznie do trwałości i wagi Apostolskich ustaw abo Konstytucyi, które Przodek nasz wy-

§. 4. Cumquē etiam a nonnullis piis, ac DEUM timentibus viris nobis insinuatū fuerit, ad omnia calumniantium subterfugia tollenda, declarandamquē animi nostri cum ejusdem Prædecessoris mente ac voluntate uniformitatem, magnopere expediens fore, ut ejusdem Prædecessoris Constitutioni novum confirmationis nostræ suffragium adjungeremus.

§ 5. Nos, licet hucusquē, dum pluribus Christi fidelibus de violatis ejusdem Constitutionis Legibus verè pænitentibus, atquē dolentibus, sequē a damnatis hujusmodi Societatibus, seu conventiculis omninò recessuros, & nunquam in posterum ad illas, & illa redituros ex animo profitentibus, absolutionem ab incurfa excommunicatione, tum antea sæpè, tum maximè elapso Jubilæi Anno benignè concessimus; sed dum facultatem Pænitentiaris a nobis deputatis communicavimus, ut hujusmodi pænitentibus; qui ad ipsos confugerent, eandem absolutionem Nostro nomine & auctoritate impertiri valerent; dum etiam sollicito vigilantiaē studiò instare non prætermisimus, ut a Competentibus iudicibus, & Tribunalibus, adversus ejusmodi Constitutionis violatores pro delicti mensura procederetur, quod & ab eis re ipsa sæpè præstitum fuit; non quidem probabilia duntaxat, sed planè evidētia,

dat, Papieża następcy wyraźne potwierdzenie potrzebne być miało.

A iż też niektórzy pobożni i Bogasie bojący ludzie, o tym nam namienili, że dla zabezpieczenia wszystkim wymówkom potwarzających, i pokazania iednostajności umysłu naszego z tegoż Przodka naszego zdaniem i wolą, barzoby to przyzwoito było, abyśmy do tegoż Przodka naszego Konstytucyi, nową potwierdzenia naszego kreskę przydali.

My choźe do tychczas wielu wiernym Chrystusowym szczerze pokutującym i żalującym, że tey ustawy prawa gwałcili, i z serca obiecującym, iż od tych przeklętych Towarzystw i schadzek odstąpią, i nigdy już do nich niepowrócą, rozgrzeszenie od klątwy, w którą wpadli byli, jak powielekroć dawniey, tak osobliwie w Roku przeszłym w czasie Jubileuszu łaskawie pozwoliliśmy, abo kiedyśmy pozwolenie dawali Pænitencyaryuszom od nas wyznaczonym, aby tym penitentom, coby się do nich uciekali, toż samo rozgrzeszenie naszym Imieniem i powagą dać mogli; wszakże kiedyśmy oraz troskliwą czuynością nalegać nieprześcili, aby wyznaczeni na to Sędziowie i Trybunały przeciw gwałcicielom tey Konstytucyi, wedle miary przewinienia, sobie poczynali, co też i oni rzeczą samą powielekroć wykonać starali się; już tym samym nie tylko do rzeczy podobne, ale oczewiste, i żadney wątpliwości nieopadające daliśmy dowody, z których

dość

& indubitata Argumenta dederimus, ex quibus animi nostri sensus, ac firma & deliberata voluntas, quod Censuræ, per dictum Clementem Prædecessorem, ut præfertur, impositæ vigorem, & subsistentiam, satis apertè inferri debuerant; siquæ autem contraria de nobis opinio circumferretur, nos eam securi contemnere possemus, causamq; nostram iusto DEI Omnipotentis Iudicio relinquere, ea verba usurpantes, quæ olim inter sacras actiones recitatas fuisse constat: *Præsta quæsumus Domine, ut mentium reprobarum non curemus obloquium, sed eadem pravitate calcata exoramus, ut nec terreri Nos lacerationibus patiaris injustis, nec captiosis adulationibus implicari, sed potius amare, quod præcipis, ut habet antiquum Missale, quod S. Gelasio Prædecessori Nostro tribuitur, & a Venerabili Servo DEI Josepho Maria Cardinali Thomasio editum fuit in Missa, quæ inscribitur, Contra obloquentes.*

§. 6. Ne tamen aliquid per nos improvidè prætermissum dici valeat, quò faciliè possemus mendacibus calumniis fomentum adinere, atquè os obstruere; auditò prius nonnullorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Consilio, eandem Prædecessoris nostri Constitutionem præsentibus, ut supra, de verbo ad

dość jasnie i otworzyscie każdemu wnieść można było zdanie umyślnego naszego, i mocną a rozmyślną wolę, ażeby Censura, którą pomieniony Klemens Przodek nasz, jakośmy ią tu przywiedli, włożył, w swojej mocy i trwałości nigdy nie naruszona była. Jesliby zaś kto o nas przeciwno mniemanie rozsiewać śmiał, my byśmy takim mniemanie bezpiecznie pogardzać, a sprawę naszą, Sądowi Boga Wszemogućego poruczyć mogli, używając słowowych, które niegdyś u Ołtarza przy Mszy Świętej mówiono: Day nam prosiemy, Panie, ażebyśmy na złych ludzi obmowy niedbali, ale podeptawszy złość ich, prosiemy, abys niedopuszczał na nas, iżbyśmy albo nieślusznym ich szkalowaniem przerażeni byli, albo samolownym pochlebstwem uwikłać się dali, ale raczey, abysmy to miłowali, co przykazujesz. Jako ma starodawny Mszał, który się Gielazemu Przodkowi Naszemu przyczyta. Co też i Wielebny sługa Boży Maria Kardynał Thomaszus we Mszy wydał, którey napis: Przeciw oszczercom.

Wszakóż, ażeby nam kto przygadnic niemógł, żeśmy co niebacznie opuścili, czymby lacono i kłamliwym potwarzom zabieżet, i potwarzajęcym usta zatkać mogli, wysłuchawszy naprzód niektórych Wielebnych Braci naszych S. K. R. Kardynałów rady, też same Przodka naszego Konstytucyą, słowo w słowo, tu włożoną w wyrazach i kształcie

verbum insertam, in forma specifica, quæ omnium amplissima, & efficacissima habetur, confirmare decrevimus, prout eam ex certa scientia, & Apostolicæ auctoritatis nostræ plenitudine, earundem præsentium Litterarum tenore in omnibus, & per omnia, perinde, ac si nostris motu proprio, ac auctoritate, ac nomine primùm edita fuissent, confirmamus, roboramus, & innovamus, ac perpetuam vim, & efficaciam habere volumus, & decernimus.

§. 7. Porro inter gravissimas præfatæ prohibitionis & damnationis causas in præinserta constitutione enunciatas, una est: quod in hujusmodi Societatibus, & conventiculis, cujuscumquæ Religionis, ac Sectæ homines invicem confociantur; qua ex re satis patet, quàm magna perniciës Catholicæ Religionis puritati inferri valeat. Altera est arctum & impervium secreti sædus, quo occultantur ea, quæ in hujusmodi conventiculis fiunt, quibus proinde ea sententia meritò aptari potest, quam Cæcilius natalis apud Minucium felicem in causa nimium diverlaprotulit: *Honestæ semper publicò gaudent, scelera secreta sunt.* Tertia est Jusjurandum, quo se hujusmodi secreto inviolabiliter servando adstringunt, quasi liceat alicui, cujuslibet promissionis, aut juramenti obtentu se tueri; quominus a legitima potestate interrogatus, o-

osobnym który sie tylko za nayprze-
stronniejszy i naydzielniejszy poczy-
ta, potwierdzić postanowiliśmy,
jako też one z pewney wiadomości,
i z pełności Apostolskiej powagi na-
szej, tegoż Listu Naszego wyrazem
we wszystkich, a wszystkich, co sie w niey
zawiera, nie inaczej, tylko jakoby od
nas samych, z naszego powodu, i
naszym imieniem, i powagą świe-
żo dopiero na świat wydana była,
potwierdzamy, umacniamy, i odna-
wiamy, i ażeby raz na zawsze swoje
moc i uskutecznienie miała, chcemy
i postanawiamy.

Miedzy innemi zaś nayprzednię-
szemi przerzeczzonego zakazania i
klatwy przyczynami, które sie wżwysz
položoney Konstytucyi wymieniają,
Pierwsza jest: iż w takowych To-
warzystwach i schadzczkach ludzie, ja-
kiekolwiek oni są Religii i Sekty, w
władne lige spólnie wchodzą; z cze-
go jasna rzecz jest, jak wielką zgubę
czystości Katolickiey Religii ponieść
może. Druga jest: Ścisłego i niedo-
ścigłego sekretu przymierze, którym
kryją to, co się na tych schadzczkach
dzieje. Przetóż słusznie im słuzyc
może, co Cecilius Natalis u Minu-
cyusza Felixa abo szczęsnego, w
rzeczy acz daleko inszej przywodzi:
Co uczciwego jest, to rade za-
wsze na jawie stawa; zbrodnie w
utajeniu zostają. Trzecia jest: Przy-
sięga, która się obowiązuje na za-
chowanie nientarzenie sekretu, jak-
by się też godziło pod zastoną ja-
kiekolwiek obietnicy abo przysięgi,
tak siebie ochraniać, iżby się niestrze-
ba

omnia fateri teneatur, quæcumquæ exquiruntur ad dignoscendum, an aliquid in hujusmodi Conventibus fiat, quod sit contra Religionis, aut Reipublicæ Statum, & Leges. Quarta est, quod hujusmodi Societates non minus Civilibus, quam Canonicis Sanctionibus adversari dignoscuntur; quum scilicet jure Civili omnia Collegia, & Sodalitia, præter publicam Auctoritatem confociata prohibeantur, ut videre est in Pandectarum libro XLVII. Tit. 22. de Collegiis, & corporibus illicitis; & in Celebri Epistola C. Plinii Cæcili secundum, quæ est XCVII. Libri X. in qua ait, edicto suo secundum Imperatoris mandata, vetitum esse, ne Heteriæ essent, id est, ne Societates, & Conventus sine Principis auctoritate iniri, & haberi possent. Quinta est, quod jam in pluribus Regionibus memoratæ Societates, & Aggregationes, Secularium Principum Legibus proscriptæ atque eliminatæ fuerant. Ultima demum, quod apud prudentes, & probos viros eadem Societates, & Aggregationes malè audirent, eorumquæ Judicio, quicumquæ eisdem nomina darent, pravitatis, & perversionis notam incurrerent.

§. 8. Deniquè idem Prædecessor in præinserta Constitutione Episcopus, & Superiores Præla-

ta było do niczego przysnać, o coby się prawna i należyta zwierzchność pytała, dla wyrozumienia, azali czego niemasz w takowych schadzkach, coby się stanowi i ustawom Religii abo kzezypospolitey, przeciwiło. Czwarta jest: iż takowego cechu Towarzystwa, niemniemy Cywilnym, jako Kanonicznym abo Kościelnym Prawom oczewiście przeciwią się; abowiem Prawem Cywilnym wszystkie zgromadzenia, towarzystwa, mimo wiedzy i władzy publiczney, ziednoczone zakazują się: o czym się doczytasz w Ksiedze XLVII. Pandektow pod tytułem 22. o Cechach i zgromadzeniach niegodziwych. Także w onym sławnym Liscie K. Pliniusza Cecyliusza drugiego, który jest w liczbie XCVII. w Ksiedze X. gdzie mówi: iż za Edyktem jego, wedle mandatów Cesarzkich zakazane Heterye, to jest: Towarzystwa i ziazdy, którzy bez pozwolenia i Powagi Cesarzskiej kupić się i zbierać niewolno było. Piata jest: iż już po wielu krajach pomienione Towarzystwa i zgromadzenia się prawem świeckich Panów wywołane i zniesione były. Ostatnia na koniec przyczyna: iż mądrzy i pobożni ludzie, o takich Towarzystwach i zgromadzeniach nie dobrze trzymają, i zdaniem ich, kto się kolwiek do onych wpisuje, już tym samym, nieprawości i przewrotności na się plame zaciąga.

Na reszte tenże Przodek nasz w zwyż tu położoney Konstytucyi swojej, Biskupow i wyższych Prælatów

tos, aliosque Locorum ordinarios excitat, ut pro illius executione, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilium invocare non prætermittant.

§. 9. Quæ omnia, & singula non solum a nobis approbantur, & confirmantur, eisdemque Ecclesiasticis Superioribus respectivè commendantur, & injunguntur; verum etiam nos ipsi, pro Apostolicæ sollicitudinis officio, præsentibus nostris Litteris Catholicorum Principum, omniumque Sæcularium potestatum opem, auxiliumque ad præmissorum effectum invocamus, & enixò studio requirimus; quum ipsi Supremi Principes, & Potestates electi sint, a DEO defensores fidei, Ecclesiæque Protectores; ideoque eorum munus sit idoneis quibusque rationibus efficere, ut Apostolicis Constitutionibus debitum obsequium, & omni moda observantia præstetur; quod iis in memoriam revocarunt Tridentinæ Synodi Patres Sess. XXV. Cap: 20. multoque antea egregiè declaraverat Imperator Carolus magnus, suorum Capitularium Tit: 1. Cap: 2 ubi, post demandatam omnibus sibi subditis, Ecclesiasticarum Sanctionum observantiam, hæc addidit: *Nam nullo pacto agnoscere possumus, qualiter nobis fideles existere possunt, qui DEO infideles, & suis Sacerdotibus inobedientes apparuerint.* Quapropter cunctis ditionum suarum Præsidibus & Mi-

tów, tudzież inszych po swych Dycezyjach Pasterzów pobudza i zachęca, aby ku exekucyi oney, jeśli by tego potrzeba było, świeckiego nawet ramienia pomocy wezwat niezaniechali.

Co wszystko ogólnie i w szczególności, nie tylko my pochwalamy i potwierdzamy, i tymże Kościelnym Przelozonym osobliwie zalecamy i nakazujemy, ale sami nawet z obowiązku Apostolskiej troskliwości tym Listem niniejszym naszym, Katolickich Panów i wszystkich świeckich Urzędów, wsparcia i pomocy do skutecznego wykonania tego wszystkiego, co się tu przelożyło, wzywamy i usilnie domagamy się. Nato bowiem Bóg najwyższe Panny i Urzędy wybrał, aby byli obrońcami Wiary, i Protektorami Kościoła. Przełoż ich to jest powinność wszelkimi przyzwoitemi środkami w to potrafić, aby Apostolskim Konstytucyom powinne posłuszeństwo i poszanowanie od wszystkich wyrządane było. Co im też na pamięć przywodzą Ojcowie Synodu Trydenckiego w Sessyi 25. w Rozdziale 2. I dawniej jeszcze pięknie to objaśnia Karol W. Cesarz przez swoje Kapitulares pod tytułem 1. Roz: 2. gdzie przykazawszy wszystkim poddanym swoim zachowanie praw abo ustaw Kościelnych, te przydał słowa: iż żadną miarą pojąć nie możemy, jako nam wiernymi być mogą, którzy się Bogu niewiernymi i Kapłanom Jego nieposłusznymi być pokazują. Zaczyni
wszyst-

nistris injungens, ut omnes & singulos ad debitam obedientiam Ecclesie Legibus exhibendam omnino compellerent; gravissimas quoque pœnas adversus eas indixit, qui hoc præstare negligenter, subdens inter alia: *Qui autem in his (quod absit) aut negligentes eisquæ inobedientes fuerint inventi, sci-ant, se nec in nostro Imperio honores retinere, licet etiam Filii nostri fuerint, nec in palatio locum, neque nobiscum, aut cum nostris societatem, aut Communitatem ullam habere, sed magis sub districtione, & ariditate pœnas luent.*

§. 10. Volumus autem, ut eorumdem præsentium transumptis, etiam impressis manu alicujus Notarii Publici subscriptis & sigillò personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides prorsus adhibeatur, quæ ipsis Originalibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Confirmationis, innovationis, approbationis, commissionis, invocationis, requisitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumperit, indi-

wszystkim Państw swoich Przelozonym i zawiadowcom, przykazuje, ażeby wszystkich ogólnie i w szczególności, ku wyrządzeniu należytego Kościelnym Prawom posłuszeństwa naganiali; barzo też ciężkie kary stanowi przeciwko tym, którzyby tego czynić zaniechali, między innymi przydając te słowa: Którzyby zaś w tey mierze (czego uchoway Boże) albo się nieśbałami, albo imnieposłusznymi być pokazali, niech o tym dobrze wiedzą, że ani w Państwie naszym być, ani się przy Urzędach utrzymać, choćby też Synami naszymi byli; ani u Dworu naszego mieysca mieć, ani z nami, ani z Naszemi Towarzystwa, ani społeczności żadney zażywać nie mogą, ale raczey, iak naysrożey i naysurowiey karani będą.

Chcemy zaś ażeby tego niniejszego Listu kopiom wyiętym, do Druku podanym, Ręka jakiego Pisarza publicznego podpisanym, i pieczęcią Osoby na godności Kościelney, postawioney, obwarowanym, taż wiara dana zupełnie była, jakaby się dać powinna samemu Oryginalowi, gdyby wyięty był i pokazany.

Zadna tedy miara, nikomu z ludzi tego naszego potwierdzenia, odnowienia, pochwalenia, poruczenia, wzywania, domagania się, wyroku i wcliw niczym niegodzi się naruszyć, albo zuchwała śmiałością o nemu przeczyć: jeśliby się zaś kto o to kusić wazyl, gniewu Wszechmocnego Bo-

gnationem Omnipotentis Dei, ac
Beatorum Petri, & Pauli Aposto-
lorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam
Mariam Majorem Anno Incarna-
tionis Dominicæ Millefimo, Septin-
gentesimo, Quinquagesimo Primo,
quintodecimo Kalendas Junii, Pon-
tificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Cardinalis Passioneus.

PUBLICATA die 28. ejusdem
MENSIS & ANNI.

ga, i Błogosławionych Piotra i Pa-
wła Apostołów Jego niech wie, że
nie uydzie.

Dano w Rzymie u Świętej Maryi
większej. Roku Wcielenia Pańskiego
Tysiącnego Siedmsetnego pie-
dziesiątego pierwszego. Osmnaste-
go Maja. Papieżstwa Naszego Ro-
ku jedenastego.

XVIII. 2. 39.

<http://rcin.org.pl>

3168

XVIII. 2. 396